

M·A·P, geografia dels sons essencials

M·A·P | Dani Álvarez

L'andalús Jesús Gonzalo no només és un dels grans crítics de la premsa jazzística espanyola - el podeu llegir, per exemple, al blog *Noiself-*, sinó que a més ha estat l'instigador d'una de les formacions més reeixides del jazz nacional dels darrers temps. **M·A·P** és un trio amb un nom basat en les inicials dels cognoms del pianista **Marco Mezquida** (Maó, 1987), el saxofonista **Ernesto Aurignac** (Màlaga, 1982) i el bateria **Ramon Prats** (Banyoles, 1979). Però **M·A·P** és molt més que unes sigles, és també un mapa sonor que, des de la més absoluta llibertat creativa, recull tots els vessants de tres músics tan genials com camaleònics. Jazz i avantguarda en la seva accepció més heterodoxa. El seu primer treball, *M·A·P* (autoeditat, 2016), va merèixer el Premi Enderrock de la Crítica al millor disc de jazz del 2016. El 5 d'agost actuaran al IV Jazz Festival L'Estartit - Costa Brava.

Quin és l'origen de M·A·P?

Ramon Prats: Va sortir del crític Jesús Gonzalo i de l'**Ernesto Aurignac**. Tots dos eren a Madrid i, després d'un bolo en el qual l'**Ernesto** havia tocat amb **Ramón López** i **Joachim Kühn** [el 30 d'abril de 2015, a la sala Clamores, a la celebració del 25è aniversari de l'enyorada revista *Cuadernos de Jazz*], tot fent-la petar, l'un li va dir a l'altre: «I si féssim un grup amb **Marco Mezquida** i **Ramon Prats**?».

Marco Mezquida: Jesús Gonzalo va dir: «*Ha estado bien* [el concert d'**Aurignac** amb **Kühn** i **López**], *pero yo creo que con Ramon y Marco aún podría ser mejor*».

Pot ser que M·A·P, a banda de ser les inicials dels vostres cognoms, sigui una mena de mapa conceptual?

R.P: Sí, té aquest doble sentit i juguem amb això, perquè descriu la música que surt del grup. Més que un esquema de cançons o idees, **M·A·P** és com un mapa conceptual amb el qual anem barrejant i anem construint els concerts.

I com seria aquest mapa conceptual?

R.P: El mapa seria amb diferents punts gravitatoris que atrauen la música, i segons per on passem, ens fan anar més cap a un costat o cap a un altre. Podria funcionar aquesta imatge.

Per què heu prescindit del contrabaix?

R.P: T'ho respondré al revés: i per què havíem de posar-li? Vam triar aquest tipus de formació per l'espai que genera no tenir un baix. Podríem fer un símil futbolístic i dir allò que de vegades es juga millor amb 10 jugadors que no pas amb 11. Com a bateria, també et podria dir que no tenir baix em dona molta llibertat, però potser és mentida, perquè hi ha molts baixistes que et donen molta llibertat. Si no tenim contrabaix, és més per la música que no pas per l'instrument.

M.M: Tocar sense contrabaix dona molta més llibertat per jugar amb una base rítmica, per poder harmonitzar, per treure el registre dels baixos, per afegir-lo de nou, per connectar amb el **Ramon** amb la pulsio o bé, precisament, per buidar aquella funcio. Em permet tenir més responsabilitat i utilitzar molt més la consciència de registre del meu instrument. En aquest cas, la meua llibertat s'incrementa perquè l'**Ernesto** té una oïda increïble i pot agafar qualsevol nova harmonia que jo proposi.

E.A: El Jesús no pensava en la instrumentació, sinó en els músics que més li agradaven del panorama peninsular: «Tenim saxo, piano i bateria? Doncs endavant!». Crec que **M·A·P** és una formació molt atractiva, pel simple fet de no tenir contrabaix. Si hi fos, no sonaria **M·A·P**. És un dels trets distintius del grup. Quan el pes intrínsec de la música el tenen els [registres] greus, com el del contrabaix, llavors cal anar a buscar-los en un altre lloc. A la música de **M·A·P** hi ha formes pròpies del contrabaix, per dir-ho d'alguna manera, en el piano. També les fa el saxo i també a vegades la bateria. El contrabaix és dins el so dels tres instruments.

Estaríeu d'acord amb l'etiqueta 'free-jazz' per definir la vostra música?

M.M: L'etiqueta és 'free-jazz' perquè no és jazz habitual i perquè té *free*, una energia forta i una improvisació lliure... i jo què sé! Suposo que tot s'ha d'etiquetar, perquè quan toco amb **Chicuelo** ha de ser flamenc-jazz. Aquestes etiquetes no sé si serveixen de res: **M·A·P** és un trio de música amb llibertat, amb molta interacció, amb melodia i sense melodia, amb moments molt lírics i amb moments molt abruptes... Si això és free-jazz, doncs endavant! Al final, el més important és tenir personalitat com a músic, com a persona creativa. Llavors l'etiqueta hauria de ser 'Estampa **Mezquida**'... Les etiquetes les heu de posar els periodistes, perquè jo l'única cosa que sóc és una persona que crea i fa projectes. És difícil haver de posar unes etiquetes tan rígides quan la música en realitat no ho és gens.

R.P: Les etiquetes funcionen perquè el nostre cervell funciona amb carpetes i necessita saber si una cosa és un arbre o un animal, però jo estic convençut que el 99% dels artistes no pensen en el que fan en relació a cap etiqueta, tret que sigui una cosa estrictament comercial, on llavors necessites tirar de cànons. Per exemple, si vols fer el *hit* de l'estiu, **M·A·P** no és free-jazz però té elements de lliure improvisació o de *free*.

E.A: 'Free-jazz' no és la paraula per definir **M·A·P**, perquè a **M·A·P** hi sonen molts estils, molta música diferent... De vegades hem tocat «Body and Soul» i hem passat pels acords d'una manera o d'una altra. Ho hem fet d'una manera lliure? Sí, però això no és free-jazz. També hem tocat coses amb reminiscències llatines amb acords moderns... però jo no ho catalogaria de free-jazz.

Parleu d'«energia, llibertat i interacció». Com es distingeix cadascuna d'aquestes categories? Per exemple, l'energia.

E.A: L'energia és un dels trets distintius del trio. Cada cop que **M·A·P** puja a l'escenari, l'energia és explosiva. Ens veiem poc i, a més, cada cop que ens veiem coincideix directament amb el dia del bolo. Som gent, a més, amb ganes de tocar, i llavors sorgeix aquesta explosió...

I la llibertat?

E.A: Tots tres hem treballat molt la improvisació contemporània, la improvisació lliure, les no pautes... En aquest aspecte tenim una experiència que fa que sorgeixi la llibertat com a tret distintiu de **M·A·P**. Molts cops no hem ni de parlar. Quan ens retrobem després de molt de temps de no veure'ns, deu minuts abans de sortir a l'escenari algú dels tres diu: «En quin estil toquem?». No sabem mai què farem. Està tot molt obert.

I de què depèn aquest estil espontani amb el qual fareu el bolo?

E.A: Doncs del dia, de com estiguem... Hi ha molta improvisació en l'ambient i molta llibertat a l'hora de tocar i d'abordar un repertori... de qualsevol cosa. Quan sortim a tocar no sabem què farem, ho decidim pràcticament al moment. El que és important no és què toquem, sinó com ho toquem.

Vídeo: <https://www.youtube.com/watch?v=4VeqdBECuSs>

Quan vau gravar el disc també vau anar amb aquest esperit?

E.A: Havíem pensat diferents maneres de fer-ho i vam decidir fer-ho per temes, però no en vam assajar cap. Dèiem: «Quin gravem? Aquest?». Llavors fèiem un parell de preses i ja està.

Marco, si haguessis d'apuntar un tret distintiu de M·A·P en relació a altres propostes teves, quin seria?

M.M: Que és un trio una mica més canalla. Som tres joves amb molta energia, hi ha molta interacció. L'**Ernesto** és una persona molt extravertida musicalment i jo crec que tots tres tenim una personalitat molt semblant.

Us ha sorprès que una proposta tan poc *mainstream*, tan poc concessiva com M·A·P hagi tingut èxit de crítica i de públic?

M.M: No sé què és l'èxit. El que m'alegra més és sentir que la música feta amb intensitat, llibertat i personalitat pot arribar a influir, i suposo que aquesta és la marca de **M·A·P**. Ens hem ajuntat tres persones que toquem amb energia, que deixem la pell a cada concert, que ens interessa cuidar el públic i el producte... Quan poses el teu coneixement i la teva estimació a cada projecte, t'alegres que tingui un cert ressò i que surtin actuacions en bons festivals. Tant de bo tingués una mica més de ressò internacional i aquest grup pogués viatjar a altres territoris.

E.A: Es pot dir que hem tingut un cert èxit, pels premis que ens han donat pel disc, per com ens han rebut a qualsevol lloc on hem anat a tocar, però també té a veure amb aquests grans músics amb els quals tinc la sort de tocar, amb la naturalesa de la música que fem i amb les quatre persones que formem **M·A·P**, incloent-hi Jesús Gonzalo. El **Marco**, el **Ramon** i jo tenim cadascun molts seguidors i, d'alguna manera, som molt diferents, però alhora som molt iguals. Quan estem junts es crea una interacció explosiva i súper atractiva.

R.P: Ens ha sorprès molt i ens ha fet molt feliços. Personalment ho veig com un fet simptomàtic que les coses estan canviant a poc a poc.

Vols dir que a poc a poc el jazz d'avantguarda va guanyant terreny?

R.P: Sí, s'ha de ser optimista i fer una lectura positiva de tot el que hi ha. Podríem dir que la resposta del públic és encara molt minsada, però si ho comparem amb anys enrere, hi ha molta més oferta. És qüestió de temps perquè vagi calant. Amb tot, encara ens falta una cosa per mi imprescindible: la reforma horària. Potenciarà que la gent entengui que anar a un concert no és «l'esdeveniment cultural de la setmana», sinó que és una cosa que complementa simplement el dia: surts de treballar, fas un sopar tranquil, a una hora tranquil·la, vas a un concert i te'n vas a dormir i no són ni les 12 de la nit.